

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych w Rzeczypospolitej Polskiej. Oprócz banknotów i monet powszechnego obiegu, w tym także monet o nominale 2 zł wykonanych ze stopu Nordic Gold, NBP wprowadza do obiegu monety kolekcjonerskie wykonane ze srebra lub złota oraz złote monety uncjowe.

Narodowy Bank Polski rozpoczął 2 września 2005 r. emisję najnowszej serii monet o nominale 2 zł ze stopu Nordic Gold „**Historyczne miasta w Polsce**”. W ramach tej serii, do kwietnia 2008 r., NBP wprowadzi do obiegu 32 monety upamiętniające miasta o ponad 500-letniej historii, które wniosły wyjątkowy wkład w rozwój poszczególnych regionów i państwowości Polski. Wyboru miast dokonał powołany przez kierownictwo NBP zespół historyków pod przewodnictwem prof. Henryka Samsonowicza.

W ramach serii „**Historyczne miasta w Polsce**” NBP wprowadził już do obiegu monety upamiętniające następujące miasta: Gniezno, Kołobrzeg, Włocławek, Cieszyn, Jarosław, Bochnię, Elbląg, Legnicę, Chełm, Żagań, Nysę, Pszczynę i Sandomierz. Zgodnie z aktualizowanymi planami emisji, NBP wyemituje jeszcze monety prezentujące następujące miasta: Bielsko-Białą, Brzeg, Chełmno, Gorzów Wielkopolski, Kalisz, Kłodzko, Konin, Kwidzyn, Łomżę, Łowicz, Nowy Sącz, Piotrków Trybunalski, Płock, Przemyśl, Racibórz, Słupsk, Stargard Szczeciński, Świdnicę, Tarnów. Kolejność wprowadzania do obiegu nie będzie zgodna z kolejnością alfabetyczną.

Stolica Ziemi Chełmińskiej, którą w 1228 r. książę mazowiecki Konrad nadał Krzyżakom. Samo miasto Krzyżacy budowali z przeznaczeniem na swoją przyszłą stolicę. Chełmno zostało lokowane w 1233 r. na oryginalnym prawie, które stało się potem wzorem dla innych lokacji. Na prawie chełmińskim lokowana była, m.in. Warszawa. W Chełmnie działał sąd Wyższy Prawa Chełmińskiego, a tutejsze miary, wagi i stopa mennicza stały się wzorem dla całego państwa

krzyżackiego. W 1473 r. powstało tu wyższe gimnazjum, przekształcone następnie w Akademię Chełmińską, która w latach 1756-1779 była filią Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1466 r. w wyniku wojny trzydziestoletniej miasto przeszło pod panowanie polskie. W Polsce Chełmno było stolicą województwa. W 1505 r. Aleksander Jagiellończyk nadał je biskupom chełmińskim, których własnością pozostało do I rozbioru Polski, kiedy to Chełmno przeszło pod panowanie pruskie. Upadek znaczenia Chełmna rozpoczął się jednak już w okresie potopu szwedzkiego. Pod panowaniem pruskim miasto pełniło przede wszystkim funkcje garnizonowe. W 1920 r. Chełmno wróciło do Polski. Dziś przyciąga turystów wspaniałą zachowaną starówką.

Tekst: **prof. dr hab. Wojciech Morawski**

Awers: W centralnej części wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: 2 ZŁ. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2006. Poniżej orła stylizowany fragment muru miejskiego z blankami oraz z bramą o rozwartych wrotach, z uniesioną kratą w prześwicie. Pod lewą łapą orła znak mennicy: MW.

Rewers: W centralnej części wizerunek ratusza w Chełmnie. Na dole stylizowany trotuar. W otoku napis: CHELMNO.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Masa: 8,15 g Średnica: 27,00 mm Metal: stop CuAl5Zn5Sn1

Wielkość emisji: 1 100 000 szt.

Projektant awersu: **Ewa Tyc-Karpińska**

Projektant rewersu: **Ewa Olszewska-Borys**

Miasto założone przez króla Wacława II Czeskiego w 1292 r. w widłach rzek Dunajca i Kamienicy szybko stało się ważnym ośrodkiem handlu i rzemiosła na „szlaku węgierskim” w Małopolsce. Na zamku sądeckim Władysław Jagiełło z księciem litewskim Witoldem przygotowali plan bitwy pod Grunwaldem. Swoich synów kształcił tu – pod okiem Jana Długosza i Kallimacha – Kazimierz Jagiellończyk. Podczas „potopu szwedzkiego” zbrojne

wystąpienie sądeczan w grudniu 1655 r., 13 dni przed uwolnieniem Częstochowy, zapoczątkowało wyzwalenie całego kraju. Po latach zastoju w XVII i XVIII w. miasto zyskało na znaczeniu z chwilą budowy linii kolejowej i Warsztatów Kolejowych (1876 r.). W dzieje miasta złotymi zgłoskami wpisali się m. in.: alchemik i „ojciec” współczesnej chemii Michał Sędziwój; ostatni starosta sądecki Stanisław Małachowski, marszałek Sejmu Wielkiego, współtwórca Konstytucji 3 Maja. Współcześnie z Nowym Sączem kojarzone są prężne firmy, znane szeroko w kraju i świecie oraz jedna z najlepszych niepaństwowych uczelni w kraju. Jest wreszcie Nowy Sącz bramą do znanych uzdrowisk dla turystów przemierzających bardzo lubiane przez Karola Wojtyłę, późniejszego Papieża, Beskidy.

Tekst powstał dzięki uprzejmości **Urzędu Miasta w Nowym Sączu**.

Awers: W centralnej części wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: 2 ZŁ. U góry półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2006. Poniżej orła stylizowany fragment muru miejskiego z blankami oraz z bramą o rozwartych wrotach, z uniesioną kratą w prześwicie. Pod lewą łapą orła znak mennicy: MW.

Rewers: W centralnej części wizerunek ratusza w Nowym Sączu. U góry z lewej strony półkołem napis: NOWY SĄCZ.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Masa: 8,15 g Średnica: 27,00 mm Metal: stop CuAl5Zn5Sn1

Wielkość emisji: 1 100 000 szt.

Projektant awersu: **Ewa Tyc-Karpińska**

Projektant rewersu: **Roussanka Nowakowska**

Miasto nad Prosną, określane mianem „najstarszego w Polsce”. Zostało wymienione już w dziele Klaudiusza Ptolemeusza (142-147 n.e.) pod nazwą Calisia. W czasach piastowskich istniał tu gród kasztelański, w 1233 r. zniszczony podczas najazdu Henryka Brodatego. W 1253 r. doszło do podziału Wielkopolski na część poznańską i kaliską. Dwa odrębne województwa istniały aż do XVIII wieku. Około 1257 r. książę Bolesław Pobożny lokował miasto, zaś w 1264 r. wydał

tzw. statut kaliski, który uregulował gospodarczo-religijną sytuację żydów w Polsce. W 1343 r. w Kaliszu zawarto „wieczysty” pokój z Krzyżakami. Pomyślny rozwój miasta trwał do potopu szwedzkiego, kiedy to roczna okupacja zrujnowała je gospodarczo. W 1813 r. zawarto tam rosyjsko-pruski sojusz przeciw Napoleonowi. W 1815 r. Kalisz wszedł w skład Królestwa Polskiego. Położone przy samej granicy pruskiej i odcięte komunikacyjnie od reszty kraju (linię kolejową zbudowano dopiero w 1902 r.) miasto miało ograniczone możliwości rozwoju. W sierpniu 1914 r. Niemcy zburzyli miasto. Kalisz sprzed 1914 r. uwieczniony został jako Kaliniec w *Nocach i dniach* Marii Dąbrowskiej. W latach 1975-1999 Kalisz był stolicą województwa, a od 1992 r. stał się stolicą diecezji rzymskokatolickiej.

Tekst: **prof. dr hab. Wojciech Morawski**

Awers: W centralnej części wizerunek orla ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony napis: 2 ZŁ. U góry półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2006. Poniżej orla stylizowany fragment muru miejskiego z blankami oraz z bramą o rozwartych wrotach, z uniesioną kratą w prześwicie. Pod lewą łapą orla znak mennicy: MW.

Rewers: W centralnej części wizerunek ratusza w Kaliszu. U góry półkolem napis: KALISZ.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Masa: 8,15 g Średnica: 27,00 mm Metal: stop CuAl5Zn5Sn1

Wielkość emisji: 1 100 000 szt.

Projektant awersu: **Ewa Tyc-Karpińska**

Projektant rewersu: **Urszula Walerzak**

Dystrybucję monet z serii „Historyczne miasta w Polsce”

prowadzą:

- oddziały okręgowe Narodowego Banku Polskiego w miastach wojewódzkich; monety wprowadzane są do obiegu:

- 2 października** – moneta „Chełmno”
- 6 listopada** – moneta „Nowy Sącz”
- 5 grudnia** – moneta „Kalisz”

- wybrane urzędy pocztowe, w tym urzędy w 32 miastach, upamiętnionych serią monet; monety dostępne są w terminach od:

- 4 października** – moneta „Chełmno”
- 8 listopada** – moneta „Nowy Sącz”
- 7 grudnia** – moneta „Kalisz”

Więcej informacji na temat serii monet, dat wprowadzenia do obiegu oraz możliwości ich nabycia:

www.nbp.pl
www.monetyNBPonet.pl
www.numizmatyka.nbportal.pl

32 HISTORYCZNE MIASTA W POLSCE

**Niepowtarzalna seria 32 monet
o nominale 2 zł upamiętniających miasta
o istotnym znaczeniu w dziejach Polski**

